

10. A világok összekapcsolódása

1. Színezd ki a térképen pirossal az amerikai földrészt, kékkel Európát, zölddel pedig Afrikát!

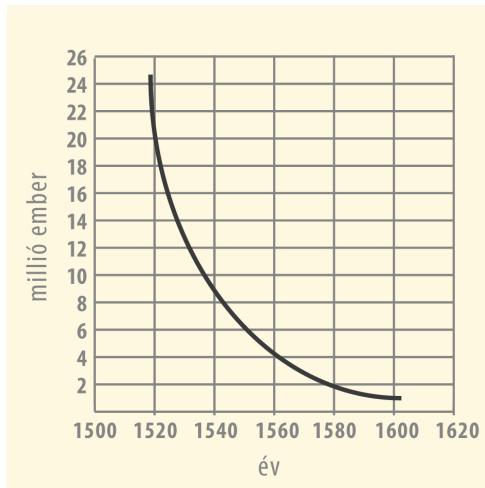

2. Csoportosítsd az alábbi állításokat aszerint, hogy a hódítások okaira vagy következményeire vonatkoznak! Írd az állítások betűjelét a táblázat megfelelő oszlopába!

- a) A hódítók vasfegyverrel és páncéllal rendelkeznek.
- b) Az őslakók száma nagymértékben csökken.
- c) Dél-Amerikában terjed a kereszténység.
- d) A hódítók kutyái, lovai és tűzfegyverei riadalmat keltenek.
- e) Az őslakókat szolgaságba vetik.
- f) Az őslakók isteneknek hiszik a fehéreket.
- g) A fehérek által terjesztett betegségek megtizedelik az indiánokat.
- h) Felvirágzik a rabszolga-kereskedelem.
- i) Európa lakói új növényeket ismernek meg.
- j) A kontinensek közötti kereskedelem révén létrejön a világgazdaság.

A gyors hódítás okai	A hódítások következményei

3. Válaszolj az alábbi kérdésekre!

- a) Hány millió őslakó élt Közép-Mexikó területén a spanyol hódítások kezdetén? .....
- b) Hány év alatt csökkent a felére az őslakók száma? .....
- c) Hány százalékkal csökkent az őslakók száma 1560 és 1580 között? .....

4. Igaz vagy hamis? Tegyel X-et a megfelelő négyzetbe!

	Igaz	Hamis
Az európaiak törekedtek arra, hogy a felfedezett területek lakóinak kultúráját megőrizték.		
A rabszolgák Újvilágba szállítása a munkaerőhiánnyal magyarázható.		
Az Újvilág lakói nem ismerkedtek meg új növényekkel és állatokkal a felfedezések következményeként.		
A kialakuló világgazdaságban az amerikai kontinensről textilt szállítottak Európába.		

5. Csoportosítsd a felsorolt újdonságokat aszerint, hogy azok az Ó- vagy az Újvilág lakói számára voltak-e ismeretlenek! Írd az állítások betűjelét a táblázat megfelelő oszlopába!

- a) banán   b) disznó   c) pulyka   d) paprika   e) méz   f) dohány
 g) hagyma   h) ló   i) szőlő   j) paradicsom   k) kukorica   l) kakaó
 m) barack   n) mogyoró   o) influenza   p) burgonya

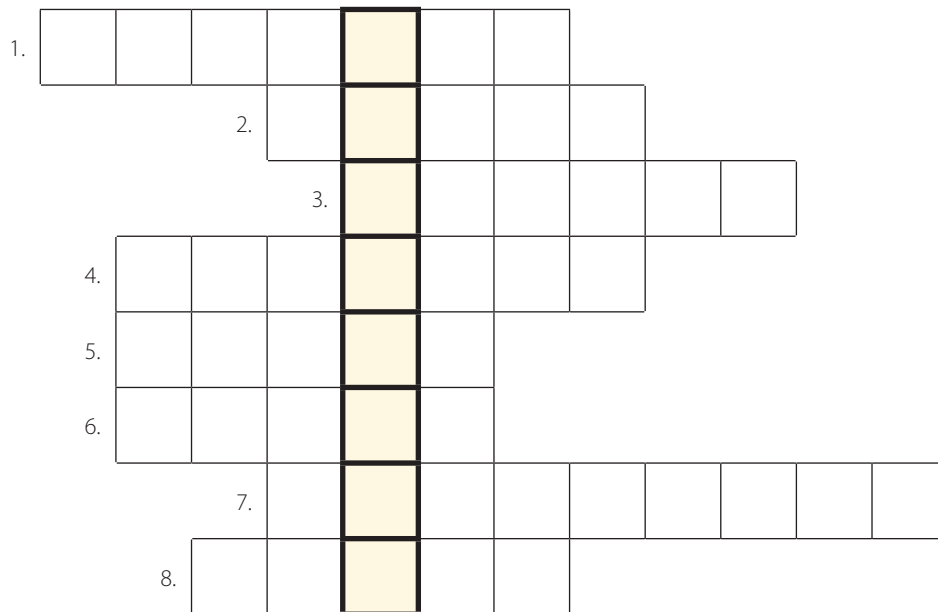
Óvilágból az Újvilágba	Újvilágból az Óvilágba

6. Melyik a kakukktojás a négy közül? Tegyel X-et a megfelelő helyre, és indokold a válaszodat!

- a) rabszolga-kereskedelem   a kereszténység terjesztése
 világgazdaság kialakulása   tűzfegyverek
 .....
- b) körte   burgonya   paradicsom   ananász
 .....
- c) dohány   arany   cukor   textil
 .....

7. Fejtsd meg a keresztrejtvényt, és írd a megfejtést a pontozott vonalra!

1. Fűszernövény.
2. Ide indult Kolumbusz.
3. Vasco ...
4. Fagylaltot is készítenek belőle.
5. Atlanti ...
6. Nemesfém.
7. Az Újvilág felfedezője
8. A csokoládé alapanyaga.

Megfejtés:

.....

8. Számítsd ki, hogy hány év telt el az alábbi események között!

a) Mátyás király elfoglalja Bécset, Kolumbusz felfedezi Amerikát.

..... = ...

b) Kolumbusz felfedezi Amerikát, Vasco da Gama eljut Indiába.

..... = ...

9. Húzd alá a helytelen állításokat, és javítsd ki őket! A szövegben hat történelmi tévedés van.

A Kolumbusz előtti felfedezések célja a gyarmatok létrehozása volt. Az új területek megszerzését az európaiak jobb fegyverzete és a hódítók között terjedő betegségek könnyítették meg. Az őslakók száma folyamatosan nőtt. Pótlásukra rabszolgákat szállítottak be Európából. Az Újvilágból számos növény érkezett az öreg kontinensre, mint például a kukorica, a citrom és a dohány. A kontinensek közötti kereskedés következményeként létrejött a világgazdaság, amelynek keretében Európába iparcikkeket, fűszereket és nemesfémeket szállítottak.

Javítás: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. Kit ábrázol a kép? Írd a nevet a vonalra!

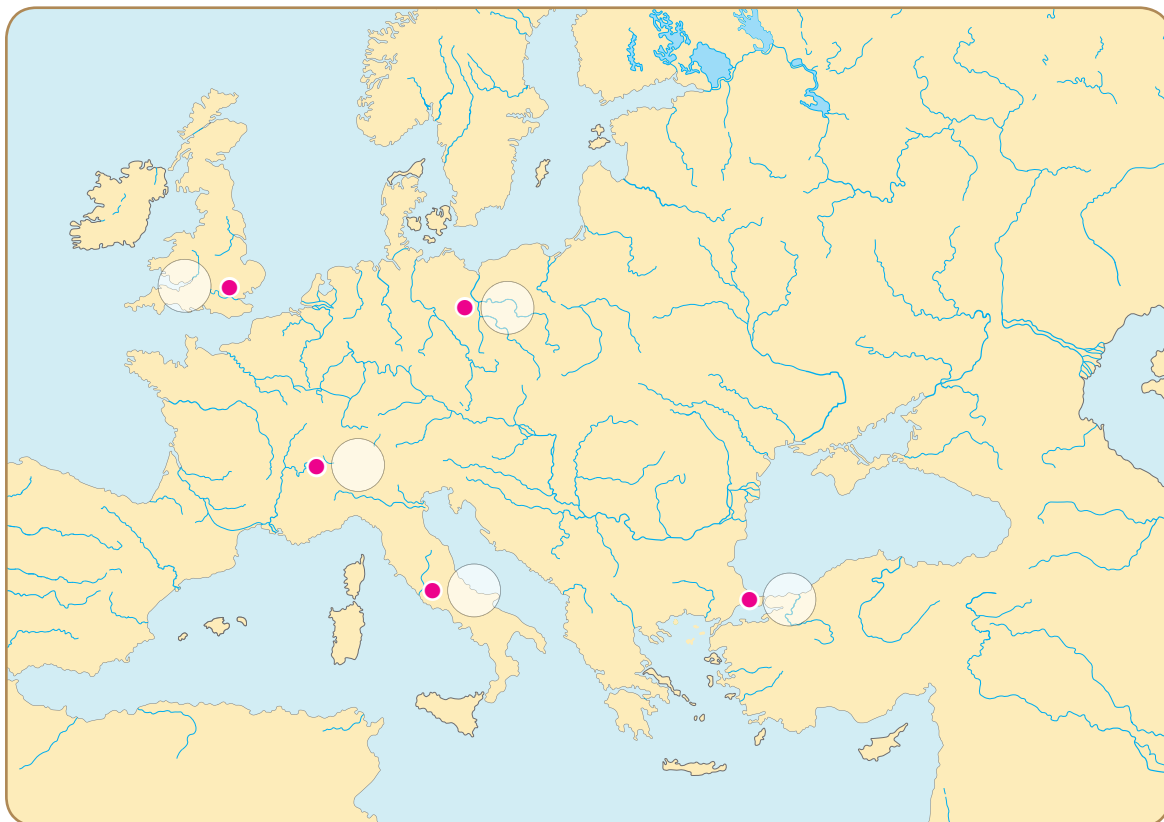
 <p>.....</p>	 <p>.....</p>	 <p>.....</p>
--	--	--

11. A hitviták kora. A protestánsok és a katolikusok

1. Jelöld a megfelelő betűvel ...

- a) azt a várost, ahonnan Luther munkássága kiindult!
- b) Kálvin városát!
- c) a katolikus egyház központját!

2. Keresd meg a szóhálóban a reformációhoz és a katolikus megújuláshoz kapcsolódó neveket, fogalmakat, és írd őket a táblázat mellé! Olvasd el visszafelé is a betűket!

R	E	H	T	U	L	Z
A	P	C	C	T	F	S
K	Á	L	V	I	N	I
A	P	E	E	R	E	N
T	A	M	Ó	R	G	A
B	I	B	L	I	A	T

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Állítsd időrendi sorrendbe az alábbi eseményeket! Írj sorszámokat a négyzetekbe!

- A pápa kiközösíti Luthert.
- Búcsúcédulák árusítása révén próbál bevételhez jutni Róma.
- Megalakul a jezsuita rend.
- Luther meghirdeti kilencvenöt tételét.
- A német fejedelmek tiltakoznak az egyházi tanács döntése ellen.

4. Egészítsd ki a hiányzó szöveget!

Luther hitvallása szerint a mennyországba csak . . . . . által kerülhet az ember. A hit alapja kizárólag a . . . . . , amelyet mindenki saját . . . . . megismerhet. Az . . . . . közvetítése nem szükséges, az emberek . . . . . Istenhez fordulhatnak. A . . . . . a pápa nem, egyedül Isten bocsáthatja meg. Az egyháznak vissza kell térnie a . . . . .

5. Igaz vagy hamis? Tegyéél X-et a megfelelő helyre!

	Igaz	Hamis
Luther szerint a Bibliát mindenkinek latin nyelven kell megismernie.		
Kálvin a lelki élet mellett a munkának nem tulajdonított nagy jelentőséget.		
Kálvin a ruházattal kapcsolatban nem fogalmazott meg elvárásokat.		
A kártya és a kockajáték a reformátusok kedvenc időtöltése volt.		
A szentképek és díszek eltávolításával átalakult a református templombelső.		
Kálvin tevékenysége a wittenbergi egyházközösségből indult.		
Luther Márton pálos rendi szerzetes volt.		
A protestantizmus megújulásra készítette a katolikus egyházat.		

6. Melyik állítás, fogalom, név köthető a katolikusokhoz, és melyik a protestánsokhoz? Írd a sor-számokat a megfelelő helyre!

1 a pápa vallása	2 búcsúcédulák árusítása	3 Luther egyháza
4 A hit alapja kizárólag a Biblia.	5 A bűnt csak Isten bocsáthatja meg.	
6 Genfben kialakuló egyház	7 jezsuita rend	8 inkvizíció
9 Loyola Ignác	10 Kálvin János	11 díszes templomok
12 bibliafordítások	13 kilencvenöt tétel	14 reformmozgalom

katolikus: .....

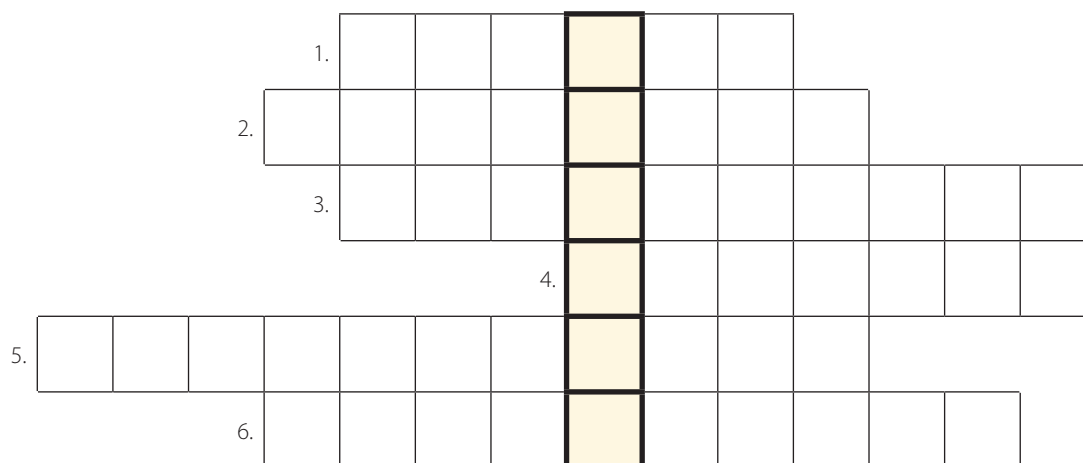
protestáns: .....

7. Kiról van szó?

- a) Katolikus szerzetesrendet alapító spanyol nemes: .....
- b) Kilencvenöt pontos vitairatot tesz közzé: .....
- c) Genfi prédikátor, a református egyház megalapítója: .....
- d) A katolikusok egyházának vezetője: .....
- e) A nyomdák ellenőrzését elrendelő egyházfő: .....

8. Fejtsd meg a keresztrejtvényt, és írd a megfejtést a pontozott vonalra!

1. A keresztény vallás szent könyve
2. Loyola Ignác spanyol nemes alapítja meg ezt a rendet.
3. Luther Márton ennek a német városnak az egyetemén tanított.
4. Egy olyan esemény, amin egy katolikus és egy protestáns vitatkozik egymással a vallásról.
5. Ennyi tételből állt Luther vitairata.
6. 16. századi hitújítás a keresztény egyház történetében.

Megfejtés:

.....